

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

VII.501.68.2018.AT

Pan
Andrzej Płonka
Prezes Związku Powiatów
Polskich
Pałac Kultury i Nauki
Plac Defilad 1
00-901 Warszawa
skr. poczt. 7

zwracam się do Pana Prezesa z prośbą o rozważenie włączenia się w działania podjęte przez Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy ze społecznymi organizacjami edukacyjnymi. Mają one na celu podniesienie jakości polskiego systemu oświaty oraz lepszą ochronę wolności i praw wszystkich członków społeczności szkolnych.

Jednym z zagadnień stanowiących przedmiot zainteresowania Rzecznika jest nadmierne obciążanie uczniów pracami domowymi. W 2019 r., z uwagi na sygnały o negatywnym wpływie obowiązków szkolnych na życie całych rodzin, Rzecznik Praw Obywatelskich apelował do Ministra Edukacji Narodowej o analizę kwestii zadań domowych w świetle najnowszych badań naukowych¹. Wcześniej w tej sprawie interweniował również poprzedni Rzecznik Praw Dziecka Pan Marek Michalak.

W odpowiedzi z dnia 1 lipca 2019 r. Pan Maciej Kopeć, podsekretarz stanu w MEN, przypomniał, że to nauczyciel organizujący proces dydaktyczno-wychowawczy decyduje o tym, czy i jakie prace domowe zadawać swoim uczniom. Za zgodność sposobu określania wymagań edukacyjnych z obowiązującymi przepisami oraz statutem szkoły odpowiada dyrektor szkoły w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W ocenie MEN

¹ <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rpo-do-men-ws-ogromnej-liczby-prac-domowych>

sposobów na dobrą organizację zadań domowych należy zawsze poszukiwać na poziomie szkoły i regulować te kwestie w przepisach wewnątrzszkolnych².

Rzecznik Praw Obywatelskich podziela stanowisko, że najlepsze rozwiązania powstają poprzez wspólne ustalanie zasad, przy uwzględnieniu lokalnych warunków. W wyniku spotkań z przedstawicielami społecznych organizacji społecznych powstał poradnik #zadaNIEdomowe³, zawierający propozycję opracowania reguł dotyczących prac domowych w taki sposób, by były one rzeczywiście dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów danej szkoły. Uprzejmie proszę Pana Prezesa o zapoznanie się z dołączonymi materiałami.

Poradnik #zadaNIEdomowe odsyła do strony www.obywateledlaedukacji.pl, na której znajduje się wiele cennych materiałów przeznaczonych dla szkół. Zamieszczone tam są m. in. narzędzia debat, pomocne w procesie wspólnego ustalenia reguł. Prezentowane są także dobre praktyki, czyli relacje szkół, którym już udało się inaczej zorganizować kwestię prac domowych. Dyrektorzy szkół i nauczyciele dzielą się swoimi historiami, opisują trudności, przedstawiają wnioski i rekomendacje. W wielu miejscach nastąpiła znaczna poprawa atmosfery w szkole. Wbrew obawom części zaangażowanych osób ograniczenie ilości zadań domowych lub zmiana ich charakteru nie wpłynęła negatywnie na jakość nauczania. Informacje o inicjatywach podejmowanych przez szkoły zebrano również na stronie RPO pod adresem <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/men-z-sympatia-o-akcji-zadaniedomowe>

Należy podkreślić, że akcja #zadaNIEdomowe zyskała akceptację Ministra Edukacji Narodowej. Po zapoznaniu się ze szczegółami działań RPO Pan Maciej Kopeć poinformował, że Ministerstwo Edukacji Narodowej zleci Ośrodkowi Rozwoju Edukacji w Warszawie przygotowanie i udostępnienie poradnika dla nauczycieli dotyczącego prac domowych. Będzie on zawierał informacje o poprawnym sposobie regulowania przez szkoły tej kwestii, przegląd polskich i międzynarodowych badań oraz odpowiednie wskazania.

² <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/odpowiedz-men-dla-rpo-ws-obciazenia-uczniow-pracami-domowymi>

³ Więcej: <https://obywateledlaedukacji.org/>

Według MEN regulowanie czasu przeznaczonego na prace domowe jest niezasadne z metodologicznego punktu widzenia i stanowi nadmierną ingerencję w relacje nauczyciel-uczeń. Jednocześnie MEN dostrzega pozytywną rolę dyskusji na poziomie szkoły oraz konieczność respektowania praw i opinii wszystkich zainteresowanych osób⁴. Także obecny Rzecznik Praw Dziecka Pan Mikołaj Pawlak zaznaczył, że zadawanie pracy domowej zawsze powinno być celowe, przemyślane i dostosowane do indywidualnych potrzeb ucznia⁵.

Istotną częścią działań promujących nowoczesne podejście do edukacji, wynikające z głębszej refleksji nad jej celem i jakością, jest wymiana doświadczeń między poszczególnymi szkołami oraz samorządami. Dostrzegam tu istotną rolę Związku Powiatów Polskich jako organizacji zainteresowanej stałym wspieraniem inicjatyw na rzecz rozwoju i promocji powiatów, dzielenia się doświadczeniem oraz upowszechniania modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w powiatach.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Prezesa z prośbą o wsparcie inicjatywy RPO. Będę wdzięczna za wszelkie propozycje działań lokalnych, które w Pana ocenie byłyby możliwe do podjęcia przez Związek Powiatów Polskich. Jako przykład można podać podpisanie deklaracji wsparcia na stronie <https://obywatele dla edukacji.org/zadaniem domowe/inicjatywe-wspieraja/>

Załącznik: Poradnik #zadanie domowe

⁴ <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/men-z-sympatia-o-akcji-zadaniem domowe>

⁵ <https://brpd.gov.pl/2020/01/08/prace-domowe-sa-legalne-i-potrzebne-ale-trzeba-znac-umiarnie/>